

Historia Katechezy Dobrego Pasterza

Rzym, 6 stycznia 1907 r.

6 stycznia 1907 r. w święto Objawienia Pańskiego, w pierwszym Casa dei Bambini odczytano prorocstwo Izajasza 9,1 „Naród kroczący w ciemności ujrzał Światłość wielką”.

U podłoża powstania KDP leży doświadczenie pedagogiczne wyniesione z I-go Casa dei Bambini – przedszkola, które otworzyła Maria Montessori (1870–1952), w robotniczej dzielnicy San Lorenzo w Rzymie.

O swoim doświadczeniu w I-go Casa dei Bambini napisała: „Pewnego dnia z wielkim wzruszeniem stałam z szacunkiem przed dziećmi, mówiąc do siebie: Kim jesteście?

Czy może spotkałam się z dziećmi, które Jezus trzymał w ramionach i do których skierował słowa Boże?

„**Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie**, nie przeszkadzajcie im; do takich bowiem należy królestwo Boże” (Mk 10,14). Pójdę za wami, aby wejść z wami do Królestwa Niebieskiego”.

(„*Sekret dzieciństwa*”)

Prowadząc naukową obserwację aktywności dzieci w przygotowanym otoczeniu Sali lub ogrodu, M. Montessori odkryła na nowo dziecko. Jego bogate człowieczeństwo z ogromnymi zdolnościami chłonnego umysłu i sensorywnymi fazami.

Ten dziecięcy potencjał możliwości ujawnił się w odpowiednio zorganizowanym środowisku, dostosowanym do zainteresowań i rozwojowych potrzeb ruchu i samostanowienia, z społecznymi regułami wspierającymi własne działanie, kształtując takie cechy jak uważność, pracowitość, wytrwałość, zdolność do koncentracji i pokojowego współistnienia.

To odkrycie zainspirowało ją do nowej formacji nauczyciela.

Istotnym w jego kształceniu będzie:

- uczenie się ciszy;
- zrozumienie dziecięcych faz rozwojowych, co poprowadzi do podążanie za dzieckiem;
- nie tyle nauczanie co ukierunkowanie na uważną obserwację dziecięcych manifestacji działania;
- przemiana postawy dumy i egocentryzmu w uczestniczące człowieczeństwo.

„Cisza przynosi często świadomość posiadania życia wewnętrznego z którego nie zdawaliśmy sobie sprawy. Dzięki ciszy dziecko uświadamia sobie to po raz pierwszy.”

„Bardzo istotnym krokiem w rozwoju duchowości własnej i dziecka jest przygotowanie otoczenia, w którym możliwe jest kształtowanie spokoju w sposób regularny.

Konieczne są specjalne miejsca i specjalny czas dla ciszy – aby otworzyć się na wewnętrzny głos.”

Montessori mawiała o "nauczycielu wewnętrznym", który popycha dziecko do samorealizacji. Ukierunkowane zainteresowanie w przygotowanym środowisku - praca z materiałami - koncentracja - wiedza - miłość - służba. W ten sposób dzieci osiągają coraz większą ciszę, dyscyplinę i posłuszeństwo.

Kiedy dziecko chłonie informacje z otoczenia, a ta zdolność występuje szczególnie w okresie od 0 do 6 lat, wtedy musi znaleźć w swoim środowisku pożywienie dla rozwoju duchowego.

Watykan, 8 sierpnia 1910 r.

Św. Pius X , Papież: od 1903 do 1914, wydaje dekret *Quam singulari* Christus amore, o wczesnym dopuszczeniu **dzieci** do pierwszej **komunii świętej**, około 7 roku życia.

Ta decyzja współbrzmiała z pracą **Marii Montessori, która liturgię uczyniła centrum wychowania religijnego.**

W swojej książce: „Bóg i dziecko” pisała o wielkim pragnieniu dziecka, aby żyć religią.

Liturgia – jest nośnikiem treści wiary, dlatego może być nazwana : pedagogiczną metodą Katolickiego Kościoła .

Język: gestów, znaków, symboli, **jest tym co przemawia najgłębiej do duszy dziecka.** Rytm gestu i rytm słowa

Hiszpania, Barcelona 1916 r.

M.M. zakłada dla dzieci młodszych od 3-6 lat, będących w szczególnym sensorywnym okresie religijnej wrażliwości, I Atrium.

Meble są dostosowane do wzrostu i zgromadzone miniaturowe przedmioty liturgiczne, która prezentowane są zgodnie z przeznaczeniem. Przedstawione są gesty, symbole, znaki liturgii Mszy Świętej w Katolickim Kościele. Dzieci są odpowiedzialne za porządek, sprzątają, układają kwiaty. Sadzą w ziemi ziarna zbóż i doglądają uprawy.

*Atrium, które w okresie wczesnego chrześcijaństwa stanowiło dziedziniec poprzedzający Kościół, stało się dla Marii Montessori inspiracją do stworzenia miejsca przygotowującego dzieci do udziału w życiu liturgicznym. Uważała, że **odpowiednio przygotowane środowisko wychowawcze zastępuje wiele słów.***

Rzym, 1929 r.

Pojawia się II wydanie książki M.M. „Dzieci żyjące w kościele”. Poszerzone o poczynione obserwacje .

Rzym, 1931 r.

„ Życie w Chrystusie” książka w której M.M. wyjaśnia znaczenie czasu w naszym życiu, odwołując się do Liturgicznego kalendarza Kościoła Katolickiego. Chrystus jest początkiem i końcem, do Niego należy czas i wieczność. Każdego roku przechodzimy duchową drogę z Nim.

Rzym, 1949 r.

Pojawia się książka M.M. „ Wyjaśnienie Mszy Świętej dla dzieci”

A w wykładzie : „ O wychowaniu religijnym” wygłoszonym w Londynie w 1946r, M.M. zwracała uwagę na to, że **religia jest czymś co jest w sercu każdego.**

To uniwersalne odczucie, które towarzyszy ludziom od początku. Jeśli braknie odczucia religijnego zabraknie też czegoś fundamentalnego dla ludzkiego rozwoju.

Londyn, 18 maja 1951 r.

IX Montessori Międzynarodowy Kongres. M.M. przedstawia wykład

”O religijnym wychowaniu młodszych dzieci.”

Pierwszy etap dzieciństwa od 0 do 6 lat, to czas w którym dziecko szczerze poszukuje relacji bliskości. U podstaw znajduje się twórcza wymiana, która stanowi fundament osobowości.

Doświadczenie religijne jest w istocie doświadczeniem miłości. Istotne jest przyjęcie daru miłości i odwzajemnienie go. Poszukiwanie odpowiedniego partnera sprawia, że dziecko szuka Boga.

W wychowaniu religijnym są dwa etapy: I sensoryczny - doświadczenie zmysłami znaków i symboli wiary; oraz II - zdobywanie i pogłębianie religijnej wiedzy.

Holandia, Noordwijk Aan Zee, 12 maja 1952 r.

Maria Montessori umiera, ma 82 lata. Pozostawia spuściznę: wielu montessoriańskich nauczycieli, przedszkola i szkoły funkcjonujące według montessoriańskich zasad pedagogicznych.

Błogosławiony Paweł VI, papież : od 1963 do 1978

Pedagogika religijna metody **Montessori**, będąca przedłużeniem jej pedagogiki świeckiej, gdzie znajduje naturalne oparcie, **staje się jej ukoronowaniem pozwala dziecku w całej pełni rozwinąć**

swe najlepsze zdolności i harmonijnie skierować je do ich celu”

L'Osservatore Romano, Rzym, 18.09.1970, str.1)

Święty Jan Paweł II, papież: od 1978 do 2005 r.

„**Maria Montessori** doskonale reprezentuje liczne kobiety, które wniosły ważny wkład w postępek kultury.”

L' Osservatore Romano. Nr 10 (177)1995)

Rzym, 1954 r.

Sofia Cavalletti (1917– 2011) bibliстка, liturgistka, filolog, znawca języków starożytnych hebrajskiego, semickich

i Giana Gobbi (1919 – 2002) nauczycielka montessoriańska grupy dzieci w wieku poniżej trzeciego roku życia, asystentka w wielu kursach dla nauczycieli, spotykają się, aby połączyć wiedzę biblijną z wiedzą dziecka i rozpocząć katechezę małych dzieci prowadzoną według zasad Pedagogiki Montessori.

Mówiły:

„Chcemy **pomóc dziecku przybliżyć się do Boga**, to znaczy, z cierpliwością i odwagą zawsze **zbliżać się do istoty rzeczy**. Wymaga to pogłębianie wiedzy i modlitwy.”

Powstaje Centrum Katechezy Dobrego Pasterza.

Formacja religijna obejmuje dzieci od 3 do 12 lat. Według III poziomów rozwojowych. I od 3 do 6 lat. II od 6 do 9 lat. III od 9 do 12 lat.

Oparta jest na źródłach wiary: Liturgii Kościoła Katolickiego i Piśmie świętym.

Nauczanie odwołuje się do Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„ Człowiek został stworzony do życia w komunii z Bogiem, w którym znajduje szczęście.” Str,25
KKK Pallottinum 1994.

„ Celebracja liturgiczna obejmuje znaki i symbole, które odnoszą się do stworzenia (światło, woda, ogień) do życia ludzkiego (obmywanie, namaszczenie, łamanie chleba) i do historii zbawienia (obrzędy Paschy).”str. 292, tamże

W centrum katechez dla małych dzieci **jest przypowieść o Dobrym Pasterzu**. Odpowiada ona na istotne potrzeby dziecka: miłości, która ochrania, woła po imieniu i jest blisko.

Połączenie treści wybranych wersetów Ewangelii z prostym materiałem obrazującym D.P i zorganizowanym miejscem sali umożliwi dzieciom samodzielne odkrywanie bliskości D.P. i nawiązywania z Nim więzi.

W kolejnych latach będą podążały za głosem D.P uczyły się, że On przebacza, rozpoznawały Jego ścieżki czując się zaproszonym, aby pójść za Nim i przyjąć zbawczą ofiarę Jego miłości.

Rzym, 1957 r.

Międzynarodowy kongres Montessori. Cavalletti wykład „ Katecheza i Montessoriańska metoda.”

Rzym, 1961 r.

S.C. i G.G publikują „ Ucząc doktryny i liturgii montessoriańską metodą.

Rzym, 1965 do 1967

S.C, i G.G publikują „ Ja jestem Dobrym Pasterzem”

Rzym, 1979 r.

S.C. publikuje „Potencjał religijny dziecka”.

S.C. odbywa intensywne biblijne studia. W Centrum katechezy w Rzymie, Sofia i Gianna spotykają się z dziećmi od 3 do 12 lat raz w tygodniu. Odbywa się także formacja dorosłych katechetów.

Washington, USA, 1983 r.

Sofia Cavalletti spotyka się z katechetami KDP podróżując po kraju.. Z inicjatywy katechetów KDP, następnego roku w 1984 pokazuje się pierwsze wydanie czasopismo dla katechetów: Katecheza Dobrego Pasterza. Jego celem jest utrzymanie więzi i dzielenie się doświadczeniami.

Powstaje Stowarzyszenie Dobrego Pasterza, które współpracuje z innymi krajami oraz nie tylko z kościołem katolickim ale z kościołami: o rycie Bizantyńskim, Episkopalnym, Luterańskim i innymi chrześcijańskimi.

Rzym, 29 stycznia 2002 r.

Umiera Gianna Gobbi.

„ **I małe dziecko was poprowadzi**” uczyniła mottem pracy katechety DP.

Radość - zdolność do radowania się obecnością Boga, tak jak dzieci. Jeśli zgubimy kontakt z nimi zdystansujemy się od znaczącego źródła naszej osobistej formacji.

Prostota.

One przyjmują rzeczy w prostocie i w tym co jest istotne. **Kiedy dorośli staną w obliczu radykalnej prostoty gubią się** i błędzą, próbując komplikować i mnożyć rzeczy. Trzeba odnaleźć prostotę w sobie.

„**Słudzy nieużyteczni jesteśmy.**” (Ew. św. Ł.17,10)

Słudzy to znaczy gotowi i chętni do podejmowania pracy w różny sposób. Katechezy D P wymagają rozważnego wysiłku na wielu polach. Osobistego zaangażowania w procesie uczenia się, tak aby coraz więcej wiedzieć z dziedziny biblii i liturgii, psychologii i pedagogiki. To podróż naprzód, która prowadzi głębiej i głębiej w serce wiedzy.

Przygotowanie katechetycznego materiału i otoczenia jest integralną i istotną częścią zadania katechety. To narzędzia dzięki którym, pomagamy dzieciom w medytacji i modlitwie.

Rzym, 23 sierpnia 2011 r.

Umiera Sofia Cavalletti ma 94 lata.

Centrum Katechezy DP. mieściło się w jej wielkim mieszkaniu, na **Via degli Orsini**. Tam się wszystko zaczęło – powstało **Atrium**, otwarte dla dzieci i formację dorosłych.

Po jej śmierci **Sofii Cavalletti** wszystkie materiały opracowane przez nią i przez **Giannę Gobbi** zostały przeniesione do mieszkania **Francesci Cocchini**. **Francesca** wraz ze swoją siostrą **Patrizią** uczestniczyła w katechezach jako dziecko. W rzymskim atrium na **Via Alessandria** są wszystkie materiały **Sofii** i **Gianny**. **Francesca** kontynuuje ich dzieło.

Oddajmy głos Sofii: „**Najmniejsi słuchają jeśli dotykają**...uczę się wszystkiemu poświęcać wiele czasu, wprowadzając długie przerwy, bardzo powolne gesty. Jakiś głęboki pokój panuje wokół nas...str.70 Potencjał duchowy

„ **ziarno Słowa Bożego** , które dziecko otrzymuje , potrzebuje **ukrytego ogrodu Atrium** i **także pokrzepiającego tlenu wspólnoty dorosłych**. Jeśli zabraknie środowiska wiary, w którym dziecko mogłoby żyć, do którego mogłoby czuć się włączone, istnieje ryzyko, że w atrium będziemy hodować kwiaty cieplarniane, niezdolne sprostać zewnętrznego klimatu.

Z drugiej strony bez miejsca, w którym dziecko mogłoby się zetknąć z rzeczywistością religijną w odpowiedni sposób i we właściwym rytmie, **istnieje ryzyko, że przejdzie obok wielkich rzeczy**, nie będąc w stanie ich uchwycić, zinterioryzować i uczynić swoimi. Str 73. tamże

Kraków, Warszawa, 2021 r.

KDP rozwija się w ponad 32 krajach na 5 kontynentach.

Od kilkunastu lat obecna jest w Polsce.

Katecheza D. P. to dar dla dziecka i dar dla Kościoła.

W Katechezie D. P. szukamy spotkania z Tajemnicami Boga i dziecka, aby iść drogą wiary

KDP to tajemnica relacji Dziecka z DP, to tworzenie społecznych więzi pomiędzy sobą, rodzicami, nauczycielami, innymi.

Katecheza **D.P. to tajemnica czasu**. Od początku w zamyśle Boga był plan – dać nam Królestwo Boże.

W katechezie D.P. **doświadczamy radości, nadziei i trudności**.

Towarzyszmy dzieciom w odczytywaniu **znaków w Liturgii i Piśmie świętym**.

Liturgia i Pismo św. To źródła, które prowadzą nas do źródła wiary.

W katechezie D.P. **doświadczamy radości, nadziei i trudności**

Katecheza D.P. daje dziecku doświadczenie, że kościół daje życie.

Alicja Jordan

Nauczyciel Montessori

Katecheta DP

Warszawa, 17.09.2023 r.